

О.В. Цуканова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.Б. Кашена, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

Високий рівень ділової активності підприємств в конкурентному середовищі забезпечується прийняттям виважених управлінських рішень в сфері використання фінансово-економічних ресурсів, формування маркетингової політики та політики партнерських взаємовідносин тощо. Практична реалізація процедур прийняття ефективних рішень в кожній з визначених сфер базується на результатах економічного аналізу.

Для більш чіткого розуміння складових елементів методики економічного аналізу ділової активності їх треба структурувати, виходячи з цільових потреб аналізу для управління, а також інформаційного, методичного, організаційного та технічного забезпечення аналітичного процесу.

В якості визначального елемента методики економічного аналізу виокремлюються цільові потреби управління. При розробці конкретної методики аналізу слід чітко визначати об'єкт аналізу, мету дослідження, його завдання.

В контексті розробки методики аналізу ділової активності підприємства управлінські потреби користувачів можуть бути задоволені в рамках оцінки внутрішнього і зовнішнього рівня ділової активності. Враховуючи, що зовнішній рівень ділової активності підприємства значною мірою визначається внутрішніми умовами і результатами його функціонування, тобто внутрішнім рівнем ділової активності підприємства, вважаємо за доцільне більш детально зупинитися на характеристичі об'єкту, мети і завдань аналізу ділової активності саме за цим напрямом.

В якості об'єкту аналізу внутрішнього рівня ділової активності підприємства нами виділені фінансово-економічні ресурси (виробничі ресурси, активи, капітал) і доходи підприємства.

Метою аналізу внутрішнього рівня ділової активності, на наш погляд, є пошук потенційних можливостей підвищення рівня ділової активності підприємства на базі комплексного і системного дослідження ступеня використання його виробничих ресурсів, активів і капіталу.

Відповідно до визначеної мети завданнями аналізу є: об'єктивна оцінка змін показників обсягу виручки від реалізації товарів

(продукції, робіт, послуг) та наявності виробничих ресурсів, активів і капіталу підприємства (в цілому і за окремими їх видами); оцінка рівня ділової активності підприємства на підставі показників ефективності використання виробничих ресурсів, активів і капіталу підприємства (в цілому і за окремими їх видами); виявлення і кількісна оцінка причин зміни показників ділової активності підприємства; розробка заходів щодо підвищення рівня ділової активності підприємства.

Об'єктивність результатів аналізу діяльності підприємства в цілому, і ділової активності зокрема, залежить від достатності і своєчасності отримання інформації, що використовується в процесі аналізу. Саме за цих обставин пильна увага в процесі розробки методики аналізу має приділятися інформаційному забезпеченню.

В автоматизованих системах управління підприємством отримання інформації для потреб аналізу забезпечується відповідними технічними засобами та програмами. Отже, вагомим елементом методики аналізу ділової активності підприємства є його технічне забезпечення.

Одним з найважливіших елементів методики аналізу ділової активності є методичне забезпечення. Останнє включає формування системи показників, вибір методів і прийомів аналізу, прогнозування, рекомендації з послідовності і періодичності дослідження.

Повертаючись до характеристики виділених нами вище елементів методики аналізу, зазначимо, що його проведення буде ефективним, а результати оперативно використані в управлінні лише за умови якісної організації аналітичного процесу. Під організаційним забезпеченням аналізу ділової активності підприємства, на наш погляд, слід розуміти взаємозалежну сукупність внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, які цілеспрямовано упорядковують й удосконалюють аналітичний процес, розробляють й приймають управлінські рішення й несуть відповідальність за результати цих рішень.

Таким чином, під методикою аналізу внутрішнього рівня ділової активності підприємства слід розуміти чітко визначену послідовність аналітичних процедур, спрямованих на пошук потенційних резервів покращення ступеня використання виробничих ресурсів, активів і капіталу суб'єкта підприємницької діяльності. В якості основних елементів методики аналізу внутрішнього рівня ділової активності підприємства нами виділені: цільові потреби управління; інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, організаційне забезпечення, технічне забезпечення.